Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Forstanderen har altid ret!

Af Finn Wilkens

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Efterskoleliv

- en ung lærers kalejdoskopiske og fragmentariske refleksioner over det første ansættelsesår på en efterskole samt erkendelsen af, at pris og kvalitet nogle gange følges ad…

Af samme forfatter:

Efterskoleliv:

Forstanderen har altid ret!
Forstanderinden har magten!
Ned med forstanderinden!

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Finn Wilkens

Forstanderen har altid ret!

Roman

Forlaget Uhrskov

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Forstanderen har altid ret!
Finn Wilkens

Forlaget Uhrskov
Særmarksvej 46a
6670 Holsted
www.forlagetuhrskov.dk

ISBN: 978-87-92268-97-6
1. udgave - 1. oplag

Copyright© Forlaget Uhrskov 2009

Omslag - "Side-1" - www.side-1.dk

Bogen er sat med Garamond
Opsætning og layout: Finn Wilkens

Tak til Johnny Boesen!

Enhver lighed med nulevende personer er tilfældig og utilsigtet

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Efterskoleliv:

1: Forstanderen har altid ret!

Om en nyuddannet lærers ansættelse på en efterskole
og hans irriterende hang til forelskelse
samt konsekvensen af at købe en for billig bil

2: Forstanderinden har magten!

Om oprør på efterskolen
og hvad der sker, når smukke kvinder udfordrer
og sårer mænds magt og prestige

3: Ned med forstanderinden!

Om hvordan små mænd med store egoer hævner sig,
og hvorfor man aldrig skal købe en kniv i Bulgarien

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Søndag 8. august 1971

Asgaard Efterskole var en statelig ældre rødstensejendom omtrent midt i Asgaard. Tidligere havde der været kro, og endnu tidligere bondegård. Frank trådte ind på lærerværelset og hilste rundt. I dagens anledning havde han iført sig lidt pænere tøj, end han var vant til fra seminariet, men nu, hvor han for allerførste gang skulle promovere sig som nybagt lærer, måtte han hellere hejse flaget.
Lærerværelset lå med udsigt ned over haven mod Forstander Pahlgaards villa; udenfor stod et stort egetræ, og man kunne gå direkte ud i haven gennem en dobbelt glasdør. Til den anden side lå kontoret, til den tredje spisesalen, som man skulle igennem for at komme ned til undervisningslokalerne og elevernes opholdsrum samt hall´en. På gangen ned mod hall´en lå det lille rum med overnatning for vagthavende lærer med direkte adgang til badeværelse. I rummet var der et stort skab, hvor lærernes dyner var anbragt. De lå der på rad og række på forskellige hylder.

Han sludrede lidt med Dahl-Hansen, en rank ældre kollega med hvidt hår, der så ud til at kunne spille rollen som overlæge Hass Christensen i enhver dansk film. Så trådte Bente ind.
Bente var 24 år, pædagog og ikke lærer. Pahlgaard havde forklaret ansættelsen af hende med, at ungerne skulle have nogle gode tilbud om aftenen. Hun så godt ud med svung over hofterne og smut i øjnene, det kunne han se lige med det samme, og hun var i høj grad tiltrækkende, slank med udfordrende kurver og sidst, men ikke mindst nogle skønne øjne. Hun hilste raden rundt med smil og tilsyneladende uden nerver af nogen art. Hendes håndtryk var lige så fast som hendes blik lige ind i hans øjne.
-Er du slet ikke nervøs? Spurgte han hende.
-Jeg har nemlig næsten ikke sovet i nat.

-Jo da, men det nytter ikke noget. Nu må vi i gang! Desuden kender jeg nogle af forældrene fra foråret. Der er jo visse gengangere! Du skal se,

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

det går nok. Har du ikke sovet i nat, må du nok regne med, at det gør du så i den kommende!

Det kunne hun have ret i. Sammen fulgtes de ad nedenunder. Undervejs hilste de på forældre, alle vegne var der stuvende fuldt af mennesker. Han var glad for det lille navneskilt, som også han havde fået tildelt. Ellers kunne forældrene – og eleverne – nemt tro, at han var storebror til en eller anden elev.
En fin lille gymnastiksal, der, for ikke at fylde for meget, var blevet gravet noget ned i jorden, dannede i dag som de sidste syv år i den nuværende skoles historie rammen om den lidt højtidelige begivenhed, hvorunder Asgaard Efterskole første dag i det nye skoleår præsenterede sig for eleverne og deres forældre. Der var stillet blomster frem mange steder, og på talerstolen var tændt levende lys.

Forstander Ib Pahlgaard stod bred og mægtig og ringede med sølvklokken, og da der blev ro, åbnede han kort med at nikke til Dahl-Hansen, og da han spillede på klaver, sang Pahlgaard for.
"Hvor smiler fager den danske kyst.." lød klart og rent.

Pahlgaard bød herefter velkommen:

-Velkommen til alle, både forældre, børn og kolleger og ansatte på skolen!
-I har nu givet os det kæreste, I ejer. Vi takker for denne tillid og skal forsøge at forvalte den til det, der er bedst for jeres børn. Vi håber alle på et godt og frugtbart skoleår, således at jeres børn forlader os til næste sommer med mange gode minder og en viden, der er dobbelt så stor som i dag.
Franks øjne klæbede til den store mand, der betjente talerstolen og dens virkemidler så suverænt.
-Jeg skal ganske kort præsentere lærerne på skolen, og jeg vil bede jer rejse jer og træde frem, efterhånden som jeg nævner jer:

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

-Ilse, min hustru og medforstander, skal ved siden af undervisning tage sig af de syge og i øvrigt gå til hånde, hvor der trænges.., sådan fungerer en skolemor!
Fru Pahlgaard trådte frem og smilede til forsamlingen, der kvitterede med at klappe.
Frank noterede sig hendes skønhed. Slank, bredhoftet, blond og med meget smukke, klare øjne, der nærmest skar sig gennem luften.

-Dahl-Hansen har været her i snart 25 år og er still going strong. Han skal undervise 9. B i dansk.
Dahl-Hansen trådte imens frem og bukkede let, hvilket igen medførte klapsalver.
Pahlgaard fortsatte:
-Søren Sørensen skal være klasselærer i den anden 9. klasse, 9.A. Han har ligeledes været her længe.
Hver gang han nævnte en lærer, fik denne applaus.
-Hans-Erik Hasager starter nu på sit fjerde år, skal undervise i matematik og fysik, både i 10. og 9.
Nå ja, han skal også være klasselærer i 9.C.
-Bente Kristensen er vor eneste kvindelige lærer, men så sandelig jo også den kønneste (her lo publikum behersket, han selv smilede bredt; han nød ganske åbenlyst at fyre nogen små sjove af), og vor Bente skal have eleverne til gymnastik, boldspil, formning og være tilsynshavende! Men hun skal især tage sig af forskellige tiltag om aftenen, som vi fra i år har iværksat!
-Bente begyndte her efter jul og er faldet godt til.
Bente rejste sig og modtog stormende bifald. Drengene piftede og råbte ho, ho, ho!

-Sidst - og ikke mindst vores nyansatte Frank Jacques Mortensen, der kommer helt frisk fra Haderslev Statsseminarium, parat til at kaste sig over 8. klasse.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Han fornemmede selv, at han fik pæne ovationer, måske fordi han var ny og lidt af en grønskolling...? Han var også glad for, at Pahlgaard ikke udtalte sig om de mandlige kollegers udseende. Havde Ulla Dahlerup været til stede, ville hun nok have protesteret over begge dele.

-Nu synger vi så den anden side: "Du danske mand af al din magt...", og herefter er der kaffe ude på græsplænen. Under kaffen vil der være lejlighed til at hilse på og snakke med børnenes klasselærere.

Han undrede sig over, at hverken pedellen, Valdemar, eller køkkenlederen, Fru Lund, blev nævnt. Og han var direkte forbavset over, at ikke engang Elizabeth, sekretæren, skulle præsenteres. Men måske havde alle forældrene set hende i forvejen. De skulle jo alle forbi kontoret med indmeldelsen, før de kunne regne med, at deres barn var optaget. Hun så ikke ud, som om hun følte sig overflødig. Valdemar stod nede bagved, og Fru Lund var nok i køkkenet.

Dahl-Hansen stemte i med klaveret, og den danske mand begyndte.

Det var dejligt bagefter at komme ud af den varme gymnastiksal og op i den friske luft.
Mange forældre tog straks afsked med deres børn og kørte hjem. Efterhånden tømtes skolen for forældre. Også Valdemar og Elizabeth hilste farvel.
Med Elizabeth havde han det fint. Hun og hendes mand, Lars Peter, populært kaldet Lars P, var venlige og interesserede i ham. Lars P var morderlig god til de kvikke replikker, fornemmede Frank klart. Ingen formåede at sætte ham til vægs. Han var uddannet skolepsykolog og leder af byskolen i Asgaard for børn med en intelligenskvotient lavere end 90. Altså lavere end de såkaldt normaltbegavede. Desuden medlem af socialdemokratiet og af byrådet ligesom Pahlgaard.
Han erklærede straks, at han da aldrig satte sine ben på efterskolen, selv om konen var sekretær der. Han gav selv grunden: Både hans kone og

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

hans partifælle i byrådet sad der på samme kontor, og det kunne give anledning til konflikter.
Frank stod lidt og snakkede med Dahl-Hansen, denne trøstede ham i sin lette panderynken for morgendagen; så længe Guds fugle kunne fløjte sådan, var der i og for sig ingen grund til bekymring.

-Måske er der slet ingen gud til, og så tror jeg, at fuglene ville fløjte alligevel! Mente han.

Imens skævede Frank lidt efter Bente. Hun var nok værd at kaste et ekstra blik på.
Et ængsteligt forældrepar var lige henne hos ham for at fortælle ham, at deres dreng skulle begynde i 8. klasse, men han var meget ordblind. Var tilligemed blevet drillet førhen i folkeskolen, men nu håbede de, at efterskolens gode ry kunne afhjælpe denne mobning.
Han var taknemmelig over, at nogen behandlede ham som en ligestillet, og han snakkede længe og godt med de to forældre. Han tænkte på, at seminariets gyldne tid med kun at have ansvar for sig selv definitivt var forbi. De regnede helt naturligt med, at deres søn var i gode hænder på skolen her og med ham som klasselærer.
Frank følte sig voksen nu med sine 24 år, uanset hvor ung han så ud. Han rankede sig helt uvilkårligt for at se lidt større ud. Han prøvede på at virke erfaren, klog og med indsigt på området, selv om han ikke var det.
En anden sag var, at han på seminariet praktisk taget aldrig havde fået nogen form for undervisning i, hvordan man skulle tackle læsevanskeligheder. Men de havde da tilbragt en del timer med at prøve at forstå den nye tegnsætning samt diskutere en svensk forfatterfilosof, som især en af de medstuderende vidste en masse om.
Han havde forsøgt at blive fritaget for faget kristendomskundskab, fordi han i et anfald af almindelig ungdomsoprørsprotest i 1968 havde meldt sig ud af Folkekirken. Men rektor overtalte ham til alligevel at fortsætte på holdet. Religionslæreren lignede faktisk Jesus, men på trods

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

af Franks fordomme om sådan en var læreren overraskende kontant i sin undervisning, så det endte med, at Frank fik meget ud af timerne. De diskuterede brændende de centrale problemstillinger med læreren. Hvorfor ville en gud absolut have, at man skulle *tro* på ham? Hvad er der galt i, at man kunne vide besked med ham?
Han forestillede sig heller ikke, at Gud ligefrem ville dukke op og sige: -Hej, ved I hvad? Jeg ved godt, jeg var lige hurtig nok på aftrækkeren, da jeg skabte verden. Undskyld. Der røg et par finker af fadet, og derfor er den verden, I lever i, ikke perfekt. Det gik lidt hurtigt, der opstod nærmest en kædereaktion, hvilket faktisk – indrømmet – kom lidt bag på mig. Men nu må I se at få det bedste ud af det, og jeg vil ønske jer held og lykke med foretagendet. Jeg for mit vedkommende har for længst besluttet at trække mig tilbage og nyde mit otium!
Hvis det blev bragt i fjernsynet, ville ingen tro på ham. Det ville være noget satire af Panduro og Møllehave. Og hvis han ikke kom i fjernsynet, hvor og hvordan skulle han så kommunikere?

Men det var alligevel en fascinerende tanke. Det kunne også være, at den kære gud ikke havde trukket sig tilbage og intet fortrød og sad der og holdt sit evindelige, smålige regnskab med godt og ondt for hvert enkelt individ på jorden. Han havde nok ret travlt med amerikanerne i Vietnam.
Nej, det var for utroværdigt.
Han rystede på hovedet af soldater og især sportsfolk, der mente, at gud netop holdt med dem, når de vandt. Gud var med os i dag, påstod de sejrsglade sydeuropæere fra Benfica og Real Madrid. Var han så *mod* alle de andre, der tabte? Det var trods alt de fleste.
Når han tænkte på al den ondskab, der var i verden, kunne han heller ikke se menneskene som andet end det foreløbigt sidste trin i en lang udvikling. Det, de havde nået, havde de nået! Og ikke så meget mere. Demokrati, en ordentlig lovgivning, hvor hvert enkelt individ nød den samme beskyttelse, uanset herkomst, det var dog sammen med den økonomiske fremgang, som alle var blevet ramt af i tresserne, menneskeskabt og det bedste, de nu engang kunne frembringe på dette stade.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Ja, Nord-Vietnam, selvfølgelig. Og Sydafrika. Kina. Nordkorea. Cuba. Der var mange steder i verden, hvor der manglede lidt i den højere retfærdighed. De underudviklede lande. I skolen fik de ikke en forklaring på det fænomen.
Han havde den anskuelse, at de var på vej. At det dog ikke kunne gå tilbage til fortidens fattigdom og store forskel på mennesker. Ikke i Danmark. Når først resten af verden indså, hvor nødvendigt demokrati var, ville der være fremgang over hele linjen.

Han havde haft en god ven på seminariet, med hvem han diskuterede ivrigt; vennen var overbevist om guds eksistens. Han mærkede alligevel, at de gled fra hinanden, fordi det var så enkelt for ham. Når man en gang havde taget den beslutning, at der ikke kunne være tale om at tvivle på en almægtig, alvidende guds tilstedeværelse i stort og småt, så udgik alt liv derfra.

Selv ikke de mere finurlige diskussioner havde nogen effekt. Han forsøgte sig med, at en gud, der var både alvidende og almægtig, var en selvmodsigelse. Men vandt ikke megen gehør.
Hvis gud vidste, at en naturkatastrofe nærmede sig på søndag, kunne han standse katastrofen. Men hvis han kunne det, havde han så ikke overhalet sin egen alvidenhed?
Det gav ingen mening.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Søndag 8. august 1971 aften

-Jeg har da tænkt på at sige op!
Søren vred hænderne og stirrede på ham. De små, blå øjne plirrede, hans hår stod lodret op, som om han lige var stået op.

-Erna siger somme tider til mig: Du har det jo ikke altid lige godt, lille Søren. Hvor tit er du ikke kommet hjem og har været ked af det, fordi ting er gået skævt…

Det var lige før, han gjorde nar ad hende.
Søren så ud af vinduet. Aftenskumringen var så småt på vej. Mosekonen havde lagt et fortryllende skær ud over skolens græsplæne. Om lidt skulle de sige godnat til eleverne for første gang i dette skoleår. Det havde været en noget forvirrende eftermiddag, hvor der ikke havde været et egentligt program fra forældrenes afsked til aftensmaden. Og igen efter aftensmaden. De daskede sådan lidt rundt og snakkede med snart den ene, snart den anden elev.
Med jævne mellemrum var de på lærerværelset og fik noget kaffe.

Søren og han sad egentlig og hyggesnakkede, mens de øvrige kolleger gik runden, da Søren pludselig blev meget personlig og betroede ham sine inderste tanker, mens han rullede cigaretter fra sit lille lager af cigaretpapir, cigarettobak og en lille håndruller, der snildt stoppede tobakken ind i det hule papirrør.

-Og vi har jo, takket være min kones lille arv, nok penge i banken til, at vi kan klare os. Jeg er kun 53 år, og jeg ville gerne, at vi havde nogle dejlige år sammen endnu. Jeg kunne godt være bange for, at jeg pludselig ligger der med hjertestop, fordi alt..
-Jeg kan godt tackle de fleste af de der episoder. Jeg har det bare så svært med elever, der ikke vil gøre, som jeg siger. Nu starter det hele forfra i morgen, og det kreperlige er, at der er 17 gengangere fra sidste år, og de skal nok vide at fortælle de andre, hvordan jeg er!

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Frank var lidt overrasket over hans åbenhed og ærlighed. Det havde han ikke ventet. At en gammel mand på 53 betror sig til en ung klør på 24, var i hans øjne ikke hverdagskost.

Søren rullede endnu en cigaret. Han skrabede omhyggeligt tobakssmuldet sammen og hældte det tilbage i bunken.

-Jeg er træt af at blive kaldt femhundredekroneseddel, bare fordi jeg har det her lille husmandsbrug. Som om jeg ligner en mand, der hellere skulle være blevet bag ploven. De synes, jeg skulle være blevet derude som plovmand.
Søren lignede mere én, der var på vej til at få tårer i øjnene.

Søren fortalte om sin ansættelse. Dengang for nogle år tilbage, hvor de modvilligt måtte opgive landbruget, løb Søren tilfældigt på Pahlgaard nede i Brugsen, og da Pahlgaard stod og manglede en lærer, foreslog han Søren at begynde. Især fordi Søren engang havde undervist i aftenskolen.
Men Søren havde det skidt med undervisningen. Han havde en lille talefejl, så han læspede en anelse, især kunne han ikke sige ord med u. Når han sagde busk eller skubbe, gjorde de nar af ham, og han vidste egentlig aldrig helt, hvordan det skulle udtales. Det var vist noget med for meget "u" og for lidt "o". Han var helt på glatis, når han stod over for forskellen mellem navnet Bugge og navneordet busk.
Så i samfulde fire år var han blevet hængende, mere og mere utilfreds med sig selv og jobbet. Men hvad skulle han ellers lave? Blive røgter på en af de store gårde i omegnen? Det kunne hans ryg ikke holde til.
Han slog sig til tåls med, at han kunne få de sidste syv år til at gå, inden han kunne sygemelde sig og håbe på førtidspension. Han så frem til en arbejds- og plagfri tilværelse.

Fra Franks sted i livet forekom det ham, at Søren var kørt træt i det hele. Han prøvede med almindeligheder som: det skal nok gå alt

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

sammen og du skal se, de er ikke så slemme i år! at trøste ham, men dybest set var det noget lirum-larum.
Søren var mere ærlig end ham. Mest fordi Frank ikke vidste, hvad han skulle sige til ham. Han havde sit forløb bag sig, Frank var ikke engang begyndt på sit endnu.
Han tænkte uafladeligt på, at Søren bestemt ikke var en Grå og sådan set heller ikke en Rasmussen-type. Han var formentlig slet ikke en lærertype, om en sådan fandtes.
Måske var det så enkelt, at han bare ikke kunne lide de der unge mennesker?
Det sværeste var nok, at han havde uendeligt svært ved at se ham som andet end en temmelig gammel mand, der nok ville gøre bedst i at gå på pension snarest. Han sluttede med at anbefale ham at sige op, når han nu havde penge nok og så leve resten af sit liv i værdighed og ro, som han ønskede.

Men han måtte selv træffe sit valg.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Mandag 9. august 1971

Uden for kontoret lige ved siden af døren sad klokken. Den bestod af to kæmpemæssige metalhalvkugler, hvorimellem et pendul hamrede løs i et afsindigt inferno. Ingen kunne overhøre denne klokke. Den var forbundet med en klokke på drengegangen og en i hall´en. Den kunne betjenes manuelt - inde fra kontoret, hvor Pahlgaard kunne stå og trykke på knappen, mens han i døråbningen holdt øje med færdselen ude på gangen - og automatisk via det store ur, der hang på kontoret. Der var små nitter, der kunne sættes fast i en drejeskive, der fulgte døgnets 24 timer. Det var meget enkelt: når klokken ringede, skulle lærerne til time, eller også skulle de fra time.
Til eleverne var signalet ensbetydende med, at de nu skulle videre i forløbet. Det kunne være til næste time, eller til middag eller stå op eller i seng. De lærte det hurtigt, og ingen behøvede at forholde sig til klokken og selv tage ansvar for at møde til tiden.
Når eleverne ekstraordinært skulle samles, ringede Pahlgaard tre gange. Så vidste de besked.

Det var mandag morgen, den første morgen i det ny skoleår, og alle elever var oppe længe før. Selvfølgelig var de spændte, især de nye.
På værelserne var de sat sådan sammen, at en fortsætterelev boede sammen med en ny. Så kunne de sætte den ny ind i tingene. Det gjorde de sandelig også. De fortalte beredvilligt om hver enkelt lærer, om skavanker og faretruende områder, om hvad lærerne ikke så, og om det man skulle passe på med.
Eleverne funderede over, hvem man skulle være mest bange for, det var let med Pahlgaard og Hasager, men de følgende pladser var der diskussion om.

Klokken ringede præcis 07.00 denne den første almindelige skoledag i det nye skoleår, så skulle alle mand op, og en halv time senere igen var

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

morgenmaden klar. Eleverne stimlede sammen uden for spisestuen i tavshed, forstanderen stod indenfor, og da alt var klart, lukkede han dem ind. En dreng nærmest faldt ind ad døren.
Pahlgaard greb ham hårdt i armen:
-Ikke mase, lille ven, så kan du godt gå ud igen... og nærmest kastede ham fra sig. Han faldt ind i et bord, hvilket udløste et tydeligt Av!
Der blev dødsstille i salen.

Da alle havde fundet en plads, ventede forstanderen en passende tid.
-Her hos os opfører man sig ordentligt. Vi laver en god skole for jer, og derfor forventer vi også, at I behandler os og den og hinanden pænt.
Pahlgaard nikkede til den vagthavende lærer:
-Søren.
Og Søren vendte sig om mod eleverne og sagde:
-Værsgo!
Der var kun én lærer på vagt. Til gengæld havde han så vagten hele døgnet og var ansvarlig. Mandagsvagten var Sørens.
Inde på lærerværelset sad Frank og svedte angstens sved. Han var nervøs og sad uroligt på stolen. Den i dagens anledning nys indkøbte mappe holdt han krampagtigt. Han havde lige pludselig set, at det ikke gik med den grå rygsæk, den var bare for slidt og lærerstuderende-agtig.
Han havde sovet elendigt igen på trods af Bentes forsikringer om det modsatte. Men i aften! I aften ville han sove, tungt og drømmeløs.
Han nøjedes i øvrigt med at hilse på kollegerne, men deltog ikke ret meget i snakken. Sommerfuglene hindrede ham. Hans blik flakkede, og han stirrede igen og igen på sit armbåndsur. Han gik på toilettet mere end en gang.
Da klokken endelig lød til morgensamling, rejste han sig op og gik nogenlunde fattet, men med delvist sitrende knæ ud af døren ned til samlingslokalet.
Morgensamlingen blev ledet af Pahlgaard, og Dahl-Hansen spillede klaver til. Hans klaverspil var ganske enkelt, kunne Frank godt se: højre hånd spillede melodistemmen, venstre hånd slog passende akkorder. Effektivt.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Lokalet tømtes efter samlingen, og han gik op ad trappen til 8. klasses klasseværelse, som rent midlertidigt var indrettet i husgerningslokalet. Senere skulle 8. klasse bo ovre i det lille hus bag gymnastiksalen. Pahlgaard havde lovet ham, at han ville få medindflydelse på indretningen. Håndværkerne var gået i gang med moderniseringen af den faldefærdige hytte, og han glædede sig allerede til at tage den i brug.
Heroppe i husgerningslokalet sad 12 små mennesker parat til den første time i det første skoleår på Asgaard Efterskole for dem – og for ham. Han skred som den sidste ind af døren, smækkede mappen i bordet og sagde:

-God dag, som I hørte i går, hedder jeg Frank, og jeg skal være jeres klasselærer. Vi starter med at lære hinandens navne at kende, og derefter har jeg en historie, vi skal læse. Til sidst får I en stil for...

Han havde med vilje valgt en noget direkte bestemmende linje, hvor der ikke var tvivl om, hvem der skulle lave hvad, eller hvem der bestemte.
De forskellige elever sagde deres fornavn og den by, de kom fra, og timen skred fremad. Han glemte en overgang, en stor overgang, at han egentlig var rystende nervøs. Men han troede ikke, at eleverne mærkede det, og det var sådan set det vigtigste. Mod slutningen af timen begyndte han så småt at ånde lettet op.
Eleverne kunne formentlig også være nervøse. De kendte ikke hinanden eller ham.

Mens eleverne på skift læste op, tillod han sine tanker at krybe lidt uden for vinduet. Derude sad i træet en solsort og fløjtede bare ad det hele. Dahl-Hansen havde ret. Fri som fuglen. Endelig voksen, endelig anerkendelse for et stort stykke studiearbejde. Man blev regnet for noget! Oven i købet fik man løn for det. 2.400 kroner hver måned! Endda forud!
Han kiggede op fra bogen og sagde:

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

-Ja, tak, Benno. Luk bøgerne i! I får nu stil for, den skal afleveres på fredag inden dansktimen. I får den tilbage mandag efter weekenden. Stilens emne er.

Han skrev hurtigt titlen op på tavlen:
-"Min største oplevelse i sommerferien!"
Han vidste godt, emnet ikke i den grad var ophidsende. Men det ville måske kunne lære ham lidt om sine elever. Han kiggede rundt på klassen.
-Er der nogle spørgsmål?

-Hvor lang skal den være? Ville Tommy vide.

-Mindst en side i jeres hefte. OK, så må I holde frikvarter!

Det sidste sagde han, netop som klokken lød. Han var lige ved at glemme, at det altså var klokken, der bestemte.
Han vendte sig om og begyndte at pakke sine bøger og ting sammen. Faktisk godt tilfreds med den allerførste time.

Lige som han skulle forlade klassen, opdagede han en lille pige, der sad med hovedet på armene og græd.
Det for igennem ham: Han havde allerede såret en elev, han havde allerede givet dem arbejde for, skønt han ikke kendte deres formåen, han havde sagt noget om en eller anden i historien, som lignede hendes mor, eller hendes..
-Ja men (han kiggede på hendes navneseddel, der stod lidt skævt for på hendes bord, kunne ikke engang hendes navn endnu) Anne dog, hvad er du ked af?
Anne hulkede, snøftede og fremstammede noget uforståeligt...
-Du bliver nødt til at sige det lidt tydeligere, Anne, ellers..

-Jeg savner min mor ... jeg vil (snøft) hjem...
Han åndede lettet op, nå, ikke andet...

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

-Såh, så, du, nu går vi to ned og snakker tingene godt igennem sammen med Pahlgaard, så skal du se...
Han tog hende om skulderen, huskede sin taske og sammen vandrede de ned på kontoret.
Hen på eftermiddagen kom moderen og hentede en glad Anna og alle hendes ting. De øvrige elever bemærkede det næsten ikke, kun Annas værelseskammerat sagde farvel til hende.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Tirsdag 10. august 1971

Lærermødet fandt ifølge skemaet sted tirsdag eftermiddage, og derfor samledes de her på tredjedagen i skoleåret. Pahlgaard for bordenden. Han var naturligvis ordstyrer. Ved hans side stod Ilse.
-Er der ikke en stol til mig? Spurgte hun.
Hun så igen så alvorlig ud. Det slog atter Frank, hvor smuk hun var. Hun lignede en filmstjerne. Og så brugte hun ikke make-up.
Han gættede på, at hun var først i trediverne.
Søren rejste sig straks og skaffede hurtigt en stol. Ilse satte sig uden at sige tak, men så stadig lidt fortørnet ud.
-Ja, hvis I lige vil ta´ en dagsorden, Pahlgaard pegede ind mod bordmidten.
-Pkt. 1: Indretning af vagtlokale. I skal have et ordentligt lokale at opholde jer i under vagten, og derfor vil jeg indrette det lille rum, vi normalt bruger til specialundervisning og overnatning til jeres vagtstue...

Hans-Erik ville godt fra starten have slået det helt fast:
-Vil det sige, at vi så ikke længer skal eller må sidde her på lærerværelset??

-Jeg synes, det vil være særdeles uhensigtsmæssigt at sidde herinde så langt fra begivenhedernes centrum. I må jo tænke på, at elevernes opholdsstue ligger i den anden ende af huset! Erfaringerne fra sidste år fortæller os, at der kan ske ting og sager på elevfløjene, mens vi sidder her i den anden ende af skolen! Jeg har købt et lille bord og fire stole, det kan blive vældig hyggeligt!
Søren turde godt komme med en indvending. Forsigtigt mente han, at der så blev en del larm at høre om aftenen, hvis de da ikke skulle rende og råbe hele tiden..
-Ja, det er jo op til jer. Jeg mener, at I skal gøre noget ved det, engagere jer lidt i de unge mennesker og sådan noget.
-Man kunne jo evt. sætte sig ned og spille ludo eller snakke lidt med dem? bifaldt Bente.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Hun uddybede sit synspunkt, at lærere ikke kun skulle undervise, men også være sammen med eleverne i deres fritid og hygge sig med dem.

Dahl-Hansen rømmede sig og sagde meget klart:
-Næh, hør nu her: Jeg har taget lærereksamen i sin tid, fordi jeg ville undervise og lære unge mennesker om vort land, vore skikke og kultur, men at sidde og spille ludo med dem, det er nok mere sagen for en fritidspædagog.

Nogle kolleger fniste. Ideen med at ansætte en pædagog var helt og holdent Pahlgaards egen. Frank anede, at i virkeligheden sagde Dahl-Hansen: Pahlgaard, vi synes nok, at skolen skal fungere med lærere! Fritidspædagoger kan noget med ler og modellervoks. Vi andres betydning er noget større!

Der blev lidt uro omkring bordet, Bente fnyste og samlede sig sammen til at give igen. Frank syntes, der var noget kækt over hendes attitude, noget urovækkende. Hun strammede blusen ned foran (Frank mærkede, at hans øjne blev urolige ved dette visuelle tiltag) og rokkede lidt frem og tilbage på stolen, som om hun forberedte sit næste indlæg.

Pahlgaard kiggede på sit ur. Han anede nok, hvor det bar hen.
-Der er mange punkter, så hvis ikke flere vil sige noget, indrettes det lille lokale til vagtværelse i dag. Det kan da stadig bruges til specialundervisning indtil kl. 16 hver dag. I husker selvfølgelig som sædvanlig at lufte godt ud om morgenen!
-Næste punkt: Søren har klaget over at have hele to mellemtimer i sit skema. Jeg må indrømme, den er svipset for mig. Men du kan jo få en ekstra specialundervisningstime. Vi finder sgu nok et par elever mere med vanskeligheder.
-Tredje punkt på dagsordenen:
-Hans-Erik har opsnappet brudstykker af en samtale mellem Keld og Bjarne, og af den skulle det fremgå, at de to vistnok planlægger at besøge pigegangen en af de kommende nætter. Hvad synes I, vi skal foreta-

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

ge os i den anledning? Vi må vist hellere tilføje, at det ikke var helt klart, hvad de hviskede om, men der har nok været noget om det.

Blandt Hasagers talenter var også det, at han turde sige bjerget imod. Men han havde allerede afsløret, at han var talerør for strammere regler og klarere hvis-så aftaler med eleverne. Han gik ind for, at elever, der opholdt sig på det modsatte køns område øjeblikkelig burde hjemsendes uden videre snak.
Sådan var reglen også. Dahl-Hansen mente nu, at den regel var blevet gradbøjet, idet der var stor forskel på, hvem der blev sendt hjem. Han havde berettet om et par drenge, der sidste år fik billetten, mens en sød pige, der altid lavede sine lektier, fik en advarsel.
Samtalen drejede sig umærkeligt ind på denne regel.
Bente spurgte Hasager, om han for alvor troede, at der ville ske noget ganske forfærdeligt, hvis kønnene bare kunne besøge hinanden, - eller hvis de ligefrem boede mellem hinanden på samme gang?
Han slog fnysende asken af cigaretten, rørte ved sine firkantede briller på sin karakteristiske måde med højre pegefinger, der lige strøg op langs højre side af brillestellet for at rette på det og hånligt afviste hende med et:
-Vi skal jo ikke være naive, synes du? Mens han rokkede lidt frem og tilbage på stolen på sin personligt særegne måde. Hans ansigt var meget smalt, og smalheden blev forstærket af hans fuldskæg, der trak formen nedad. Det var også blegt, nærmest gustent, en gullig usund kulør, han røg nok for meget.

-Jeg synes helt klart, at den vagthavende bør holde sig vågen til i hvert fald klokken 2.00 og måske ligge på lur oppe på pigegangen. I pulterrummet er der god plads! Fortsatte Hasager nu efter et øjebliks betænkning.
-Det er en god investering, og det vil skabe ro resten af skoleåret!

Bente kunne ikke lade være med at grine lidt.
-Jeg synes, det er lidt latterligt, at vi ligefrem skal ligge på lur!

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Frank kiggede nysgerrigt på hende. Den pige var åbenbart ikke bleg for at sige de ældre imod! Samtidig kunne han ikke lade være med at se den tiltrækkende, slanke, friske, søde unge pige i hende, og endda uden make-up (hvilket han hadede), ugift eller uden kæreste, det vidste han så ikke lige... Det var svært at forestille sig hende uden.
Om Dahl-Hansen følte sig lidt stødt af hendes direkte snak, var svært at sige, men han syntes åbenbart, det var nødvendigt med en tilrettevisning af hende:
-Det er ofte nødvendigt med den slags. Du har ikke været her så længe, så du kan naturligvis ikke vide, hvor slemt det kan gå. Jeg synes, det er en udmærket ide.

-Så siger vi det, skar Pahlgaard af. Dahl-Hansens udlægning betød åbenbart, at emnet dermed var uddebatteret.

Pahlgaard summerede op:
-Det er Frank, der har vagt i aften. Du lader som ingenting, og når du har gået rundt og sagt godnat, lister du dig ind i pulterrummet og gemmer dig der og venter. Jeg sætter mig ned på vagtværelset indtil midnat. Så ser vi, om der er fangst!
De fik øje på hunden Buller, der stod uden for vinduet i haven og peb.
-En ikke uinteressant del af familien, mente Dahl-Hansen hviskende til sidemanden.
-Punkt 4: Der var sidste år, som I ved, en del uklarhed over Ilses arbejdsbetingelser som min stedfortræder, men efter sidste bestyrelsesmøde har vi aftalt, at Ilse også skal tilse de syge, arrangere potter og planter samt gå lidt til hånde hist og her, særligt i køkkenet, hvilket jeg også sagde til forældrene i søndags.
Ilse Pahlgaard var sygeplejerskeuddannet, men havde undervist i nogle år, først på sygeplejerskolen, siden efter giftermålet med Pahlgaard på Asgaard.
-Nogle kommentarer? Nej, så slutter vi nu. Så kan jeg lige nå at hente Dorthe i Vejen.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Pahlgaard rejste sig og forlod hurtigt lærerværelset for at hente sin voksne datter fra første ægteskab.
Flere lænede sig tilbage og strakte sig. Han kunne ikke lade være med at skæve over mod Bentes bluse med de foruroligende smukke kurver.

Han havde ikke helt vænnet sig til arbejdsmetoderne, han kunne ikke bare sig for lige at ytre:
-Det går godt nok hurtigt, her.

-Ja, det er jo noget andet end seminariet. Mente Søren.
Hans-Erik indskød spydigt, mest henvendt til Frank:
-Ved man det, når man ikke har lærereksamen?

-Har nogen set min paraply. Jeg mener bestemt, jeg hængte den op på knagerækken i sidste uge, og nu er den væk...
Dahl-Hansen så anklagende på de andre. Alle rystede på hovedet. Af og til efterlyste Dahl-Hansen nogle af sine beklædnings-genstande, ofte havde han bare glemt, hvor han sidst havde anbragt dem, hvilket måtte tilskrives hans høje alder. Han var tæt på de 60 og på vej til senilite-ten…

Søren samlede sin mappe op og gik ud til sin Moskvitch, den eneste russiske bil i hele Asgaard, ja for den sags skyld i hele kommunen.
Det havde været meget modigt af Søren for tre år siden at købe en rus-sisk bil i Fredericia. Efter Sovjets invasion af Tjekkoslovakiet var der ikke mange, der ville købe en bil af den forhandler.
Frank gik med ud for at nappe lidt frisk luft og kunne ikke lade være med at spørge ham, hvorfor han havde købt den bil? Det kunne vel ik-ke bare forklares med, at den havde været billig.
Søren forsvarede det med, at den kunne han selv finde ud af at repare-re, og alle reservedele kunne man bogstaveligt lave på køkkenbordet.
Måske havde han DKP-tendenser?
-Er du kommunist? Spurgte Frank uden omsvøb.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

-Måske, måske ikke, smågrinede Søren. Deres biler er i hvert fald meget simple og derfor lette at reparere.

Da Frank kom ind på lærerværelset igen, så han lige kort på Dahl-Hansen:
-Søren har det vist ikke alt for godt med det her...
-og hvorfor dog gå i så mange år i et arbejde, man ikke kan lide, og et arbejde, hvor man ikke rigtig føler, at man slår til?

Ingen syntes at anse det for umoralsk at tale om kolleger, der ikke var der. Det havde Frank allerede fundet ud af. På et lærerværelse var det fuldt legalt. Det ville altid kunne betragtes som interesse for og indleven i ens kolleger. Dermed viste man faktisk selv, at man var fuld af empati. Skulle der undtagelsesvist vise sig svagheder hos den, man talte om, ville man selv stå stærkere, mere ufejlbarlig. Ulempen i dette var unægtelig, at de andre naturligvis så tillod sig at tale om en, når man selv var fraværende.
Hans-Erik gik ud - med sin uundværlige smøg mellem læberne.
Idet han passerede dem, brummede han:
-Søren er et kvaj og burde aldrig nogensinde have været ansat. Det er nu min mening, og jeg synes, at Pahlgaard har dummet sig der..

Dahl-Hansen overhørte Hans-Eriks sætning og sagde efter at have forvisset sig om, at Hans-Erik var gået ud:
-Hans-Erik og Søren har altid haft et særdeles underligt forhold, lige siden Hasager blev ansat her for fire år siden. Hans-Erik har ikke kunnet snuppe Søren, tilføjede Dahl-Hansen.
Han fortsatte:
-De talte ikke sammen, hvis du har lagt mærke til det. Hans-Erik ser ikke til hans side, han ignorerer Søren fuldstændigt. Han er luft, han er ikke engang et atom. Kommer Hasager ind på lærerværelset, og Søren sidder alene herinde, så går han igen! Møder han ham oppe på drengegangen, vender han øjeblikkelig om.
-Ja men, hvordan kan de to da holde det ud? Frank var målløs.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

-Altså Hans-Erik har tidligere frosset personer ude, han kan huske, at hans veninde Lisbet var ked af det på et tidspunkt, fordi han frøs sin egen mor ud ... Hans egen mor! Hun var nedfrosset i seks måneder! Humane personer vil vide, at dødsstraf er mere nådigt...
-De havde en elev for to år siden, som fortalte, at han engang pjækkede fra sin folkeskole. Som straf talte hans far ikke til ham i samfulde to måneder! Måske har Hans Erik været udsat for noget lignende? Søren har i hvert fald ikke, så vidt jeg ved.

Dahl-Hansen så selv rystet ud. Frank så spekulativt på ham.

-Han må have haft en grufuld barndom!
-Hvem af dem, spurgte Dahl-Hansen med et smil.

Pahlgaard ringede lidt ud på aftenen op til Frank og beklagede, at de var nødt til at udsætte de aftalte overvågninger af elevernes eventuelle natterend, da han sad i møde og ikke blev færdig foreløbig.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Onsdag 25. august 1971

Frank ville have kørekort og begyndte derfor at gå til undervisning. I et af sine tidligere forhold på seminariet havde han mange sjove stunder med at køre et gammelt VW-rugbrød op og ned mellem æbletræer. Den daværende svigerfar havde nemlig en æblefarm på Nordvestsjællands fede muldjorder, og Frank havde nogle dejlige ferier derovre. For det første havde han nogle stimulerende nætter med kæresten, for det andet kunne han tjene lidt ekstra ved at sortere æbler.
Lillebror Henrik havde værelse ved siden af Randi, så han måtte åbenbart have følt sig generet af de natlige udskejelser, der fandt sted. Svigermoderen meddelte i hvert fald Randi diskret, at ham der Jacques, som de kaldte ham, fremover skulle sove inde på det værelse, han havde fået tildelt og ikke ligge og larme hos Randi.

Da Frank og Randi snakkede om det senere, mente han nu, at Henriks snorken langt overdøvede al tænkelig larm i en radius på én kilometer, så de blev enige om, at den 14-årige lillebror var ude i et drilleærinde.

Den følgende aften lå han igen hos Randi, da svigermors stemme lød højt og tydeligt ude fra gangen ud for døren til det andet værelse:

-Go´nat, Frank!

De fnisede, mens Randi holdt fingeren for munden og sagde:
-Tys!
-Lad som om du sover, hviskede hun.
Her var det just, at han ikke kunne lade være med lige så langsomt at fortsætte med at bevæge underlivet frem og tilbage, bare lidt og i millimeterbranchen, fordi der var så dejligt ude på landet. Kornet stod gult, havren grøn, og Randi var så lækker. Desværre resulterede disse uendeligt langsomme og små bevægelser i, at spændingen uheldigvis netop derfor steg ganske uforholdsmæssigt hurtigt og naturligvis måtte ende i en formidabel geysereksplosion, hvilket fik sengen til at knage og ham

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

til at udstøde en slags rallende lyd, som Randi forsøgte at dække over ved at hoste kraftigt og langvarigt, mens hun holdt ham fnisende for munden.

Svigermor kom nærmere.
-Go´nat, Randi! Lød det ude fra gangen.

-Go´nat, mor, svarede det uforbederlige pigebarn.
Men om dagen fræsede han og Henrik rundt på domænet i den gamle folkevogn, og han, der aldrig før havde kørt bil, lærte det lynhurtigt.
Det, der som dreng var forekommet ham særdeles vanskeligt, at betjene tre pedaler og samtidig dreje på rat og viskerkontakt og afviserkontakt og skifte gear, det forekom helt naturligt her.
Det var vældig sjovt, og Randi blev inviteret med og sad og skrupgrinede.
Når han besøgte hende, tomlede han den som regel fra Haderslev mod nord ad hovedvej 10, og her kom han engang med en boghandler fra Rødovre, der kørte i stor Mercedes. Han var så glad og stolt over sin bil, talte varmt og længe om alle de penge, han kunne tjene som boghandler både i Flensborg og Rødovre, alt imens han gav ham beviser for, hvor hurtigt den kunne køre.
-Hør! Sagde han og bøjede øret ud mod motoren.
-Kan du vel høre den?
Frank rystede naturligvis på hovedet, for en tomler har ikke mange muligheder for modsigelser. I øvrigt var den uhyre lydløs og en drøm for en fattigrøv som ham, der sad der med en grå, fedtet rygsæk og en gul frakke med hætte, let snavset efter mere end to års intenst brug i al slags vejr.
Med boghandleren kørte han hele vejen og over med færgen og videre til Slagelse. Her stod han ud og tomlede mod nord.
På et tidspunkt havde han stået og tomlet i mere end en time, hvilket var sjældent. Ikke nok med det, men der var regnvejr i luften tilligemed.
Lidt knotten over den manglende succes og det våde element bandede han halvhøjt, mens en bil standsede et stykke derfra. En soldat i fuld

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

uniform sprang ud, gjorde honnør til bilisten og stillede sig op 50 meter fra ham i samme side.
To minutter senere tomlede soldaten sig til en plads i den følgende bil. Da den standsede for at tage ham med, tog Frank sin rygsæk og halsede derhen og spurgte chaufføren, om han ikke også måtte komme med?
-Så hop med ind, sagde denne lidt surt. Undervejs underholdt bilisten dem med, at han kun tog soldater med, fordi dem kunne man stole på. Soldaten smilede selvtilfreds og afslørede, at han kun havde uniform på, fordi det så var så meget lettere at tomle. På bagsædet forsøgte Frank at argumentere for, at man godt kunne være et ordentlig menneske uden uniform, men de to foran gad ikke rigtig høre på ham. Chaufføren var interesseret i at vide lidt om kasernelivet nu til dags, og så kunne han jo nyde udsigten imens.
En anden gang var han blevet taget med af en ung sociologistuderende i en Hanomag, en varebil med stort lad. Han var vældig flink og spurgte undervejs, om han ikke havde lyst til at køre med til Køge, så kunne han hjælpe ham med at læsse af. Han havde et parti lænestole med. Han påstod ivrigt, at der faktisk var lige så langt fra Køge til Vig som fra Slagelse. Til gengæld tog det noget længere tid at køre helt til Køge. Han ærgrede sig over at have sagt ja, allerede inden de nåede Sorø.
Og ganske rigtigt. Det tog lang tid at læsse vognen. Først skulle de finde stedet, og da han ikke havde været der før, var der mange pauser med læsning af kort og forhøren sig hos den lokale befolkning. Da de omsider fandt det, var ejeren ikke hjemme, og det varede længe, inden han dukkede op, så de kunne få afleveret møblerne. Disse møbler var tunge, og de skulle helt op på anden sal. Han sled og slæbte og blev mere og mere forbitret. Semisociologen kunne se det på ham, for til sidst tilbød han ham alligevel 100 kroner og en sodavand.
Så var de endelig færdige. Han kørte ham til nord for Køge og satte ham af der, i højt humør. Mens Frank i mørkningen havde svært ved at se det lyse i tilværelsen.
Det varede længe, inden han kom med en bil, og han dukkede ikke op i Vig før henad klokken 23. Randi var ængstelig på hans vegne, men de var begge glade over gensynet.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Han havde også fået et sommerferiejob i Vig i børnehaven. Aldrig havde han dog prøvet at arbejde så hårdt før. Børnene krævede, at han bestandig stod på pinde for dem, og det varede længe, inden han lærte at tage dem ovenfra og afslappet. Det var godt, at man ikke læste til pædagog!

Og nu, da han var begyndt at tjene rigtige penge, syntes han, at han ville have sig en bil, også fordi han aldrig mere ville tomle og ydmyge sig over for fremmede mennesker. Og så ville han altid tage fattige unge studerende med, hvis de stod og tomlede og så sølle ud.

Kørelæreren mærkede straks, at det her havde hans elev prøvet før, og de blev enige om, at tre køretimer måtte være nok. Heller ikke teorien var nødvendig at deltage i, da han som lærer måtte kunne lære stoffet forholdsvist nemt.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Tirsdag 31. august 1971

Spisestuen var for lille, der var for lavt til loftet og gulvet var for hårdt. Det kunne derfor ikke undre nogen, at måltiderne betød larm. Især aftensmaden. Pahlgaard og Hasager og til dels Dahl-Hansen var som de eneste i stand til alene i kraft af disciplinære trusler at sænke støjniveauet. Dahl-Hansen var nærmest en demokrat i forhold til Pahlgaard og Hasager. Frank havde stadig ikke været i stand til at placere sig selv i den sammenhæng. Havde måske også haft travlt nok med forberedelse og rettelse af stile og diktater, til at han kunne hæve sig op over sig selv og reflektere på den måde. Diktator var han afgjort ikke.

Frank svang den lille sølvklokke:
-Hej, hej, vær venlig at dæmpe jer en smule!
Han var nervøs, måske endda lidt bange for, hvad de kunne finde på. Larmen kogte lidt ned, nærmest til en mumlen for derefter igen at stige. Pludselig fløj døren fra lærerværelset op, og ud i spisestuen trådte Pahlgaard. Øjeblikkeligt blev der meget stille.

-Hvem har hængt sit undertøj til tørre ud af vinduet - lige ud mod gaden?
Pahlgaard talte stille og roligt. Men svaret kendte han udmærket. Han vidste det naturligvis godt. Han kunne jo bare finde ud af, hvem der beboede værelset. Der var meget stille i spisestuen. Ingen turde røre sig, de gamle elever kendte Pahlgaard fra sidste år og turde ikke vække vilddyret i ham, og de nye tog lige bestik af situationen. Han fornemmede en frygt hos dem - og samtidig hos Pahlgaard, han blev helt forskrækket over at tænke det, en glæde over magten, i hvert fald så det ud, som om han befandt sig rigtig godt med denne form for nydelse, ved at nogen var bange for ham.
-Det har jeg, indrømmede en lille gut fra 8., mens de andre elever åndede lettede op.
-Synes du, det er morsomt, sagde Pahlgaard smilende til ham.
-De er lige renvaskede, smilede den lille fyr tilbage.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

En skraldlatter fra eleverne blev brat afbrudt af Pahlgaard, der for hen til ham, tog ham hårdt i armene, hev ham op fra stolen, ruskede ham og brølede ind i ansigtet på ham:
-Jeg kan godt fortælle dig, at det vil vi ikke have her! Hvis du er utilfreds med at være her, så rejs! Jeg betragter det som en uhørt provokation, er du med?
Frank så undrende, at Pahlgaards ansigt var blevet meget rødt. Eller rettere var flankerne på begge sider af halsen blevet røde. Blodet var virkelig steget ham til siderne af ansigtet.
Med lidt god vilje kunne man høre den overraskede elev fremmumle et næppe hørbart ja, idet han dels var blevet skrækslagen, dels ude af stand til at sige noget tydeligt, fordi Pahlgaard rystede ham uafbrudt. Pahlgaard smak ham en på siden af hovedet, slap ham omsider og sendte ham hovedkuls tilbage i stolen, så han nær var væltet.
-Og så får du fjernet de underbukser, er du med?
-Værsgo' at spise færdig, sagde Pahlgaard, drejede om på hælen og forlod spisestuen. Den lille fyr sad med hånden på den kind, Pahlgaard havde slået og havde våde øjne.
Eleverne var indignerede og mumlede fulde af protest, fordi Pahlgaard ikke kunne tage en sådan spøg, men ingen turde sige noget højt. Frank tyssede på dem, men de ænsede ham næppe.
Da alle havde ryddet af bordene, kunne han sige:
-Velbekomme!

Og ud strøg de, mens opvaskerne kunne tage over. Han gik ind på lærerværelset til den obligatoriske kop kaffe.
Pahlgaard sad og arbejdede på kontoret. Frank snakkede lidt med ham om disciplinen under måltiderne, somme tider var eleverne mægtig larmende, og han var noget usikker på, hvordan man skulle gribe det an.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Onsdag 1. september 1971

I det store forstanderhjem satte den unge pige, Anni, de sidste ting på plads efter aftensmaden og gik i gang med opvasken.
Ilse og Ib Pahlgaard sad i den store vinkelstue med de udsøgte møbler. Pahlgaard læste i avisen, mens Ilse kiggede på ham:
-Ib, jeg synes, der er kommet sådan en lidt underlig stemning ind mellem os to. Det er, som om du undgår mig. I går på mødet synes jeg overhovedet ikke, du så til min side. Du plejer da ellers nok at regne mig med. Dagsordenen havde du ikke diskuteret med mig. Og i fredags var du sur og tvær og ville hverken det ene eller det andet. Sex er efterhånden noget, man kun læser om, at andre har. Hvad er der i vejen?

Ib Pahlgaard tog avisen ned.
-Nå, jeg er måske bare lidt træt. Du ved, nyt hold, ny lærer, nye regler; somme tider kan det næsten tage pusten fra mig. Og de forbandede unger. I dag var der en lille gnom, der absolut skulle være morsom og hænge sine underbukser ud af vinduet…
Ilse så på ham og strøg ham over håret.
-Du må love mig, at du siger til, hvis du får brug for mig, ikke?
Pahlgaard nikkede. Bestyrelsen, der ansatte ham i sin tid, mente, at det var en god ide, at Ilse blev medforstander. En efterskole har altid brug for en skolemor, og hun måtte have den fornødne autoritet. Til gengæld var der tidspunkter efter Ibs formening, hvor det var direkte sinkende, at de var to om at træffe beslutningerne. Endelig var hun trods alt heller ikke så gammel. Han havde derfor straks tilkendegivet over for bestyrelsen, at de måtte betragte ham som forstanderen og Ilse som en slags souschef, en stedfortræder. I tvivlstilfælde havde han dermed den afgørende stemme.
-For resten, Ib, jeg har ringet til fotografen og sagt, at hvis ikke vi to øjeblikkelig bliver flyttet hen på midten af skolebilledet, så vil vi finde en anden fotograf! Hvis ikke skolens forstanderpar skulle være i centrum, hvem skulle så??

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

-Og billedet af Dorthe er for dårligt. Jeg mener, fotografen skal tage det om.
-Ved du hvad, Ilse, somme tider tænker jeg på, at der er så mange opgaver i forbindelse med dette arbejde: Det kunne nu være dejligt at slippe tøjlerne. Men der er jo desværre ikke nogen, der kan overtage jobbet...

Han tog lokalavisen og gav sig til at læse igen. Lederen om Socialdemokratiet ærgrede ham, fordi den gav et helt forvrænget billede af en episode, der var opstået for ganske nylig i byrådet. Han syntes, at han og Lars P havde klaret sig fint på partiets vegne, men det havde journalisten ikke ment.
Pahlgaard opdagede, at bogstaverne ikke rigtig ville bide sig fast og danne meningsbærende ord og forståelige sætninger, og at han blev ved med at vende tilbage til det, Ilse havde sagt.
Han mærkede på det hele, at hans følelser over for hende, efter seks års giftermål, var blevet lidt for kølige her på det sidste. Måske havde hun ret i, at han undgik hende lidt. Hun var lidt irriterende på visse punkter. Han turde ikke fortælle hende, ikke endnu i hvert fald, at hendes interesse for herreløse katte var en bedre sag værdig, og at hun som gift med forstanderen, socialdemokratisk byrådsmedlem og en af byens spidser burde interessere sig for forældreløse børn eller noget andet socialt, der kunne kaste lidt mere glans over middagene i partitoppen.
Når Per Hækkerup ringede til ham, fordi han var amtsformand for partiet, var det jo ikke lige sagen, når han på sin sædvanligt skarpe måde begyndte at spørge til Ilses interesse for herreløse katte:
-Nå, Ib, har Ilse fanget nogle vilde katte fornylig? Du har måske hjulpet hende? Og hvem var så mest vild- kattene eller Ilse?

Nej, det ville hæmme ethvert forsøg på politisk fremgang. For Ib.
Nogen sexkilling var hun nu heller ikke længere. Førhen gik hun i bad og gjorde sig lækker, inden de skulle hygge sig; hun gik stadig i bad, men det var, som om hun ikke duftede længere på den der samme gode, gamle måde.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Det måtte han tale med hende om ved lejlighed. Var hun for ung til ham? Han syntes, at hun på visse punkter reagerede og talte som en 25-årig.

-Gert snakker om, at han godt kunne tænke sig at komme på efterskole. Jeg synes, at det ville være en god ide i betragtning af de problemer, han efterhånden har fået på Lavmarkskolen.

Ilse så på ham.
Pahlgaard sænkede avisen:
-Det er jo din søn. Men han vil uden tvivl have godt af efterskolemiljøet, og så kender han rumlen herfra.
Ilse nikkede.
-Vil du køre med, hvis vi finder et par skoler, han kan kigge på?
Hendes stemme var bedende, og hun holdt ansigtet lidt på skrå.
Pahlgaard brummede og nikkede uden at tage øjnene fra avisen.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Mandag 6. september 1971

I faget orientering gjaldt det om at finde interessen frem hos eleverne. Forurening var en sællert, men eleverne ville trods alt hellere skrive om fremmedarbejderne. Lone fra Esbjerg kendte op til flere tyrkere, og de både lugtede og var truende og dovne. De var i hvert fald dovne, så det kunne hun godt tænke sig at skrive lidt om.
Frank var en anelse forbeholden, men da hun ivrede, ville han ikke sætte sig imod det. Som altid forlangte han saglighed og dokumentation.
På biblioteket fandt hun noget litteratur om fremmedarbejdere, som skulle kaldes gæstearbejdere, for det lød pænere, og det var det oprindelige udtryk. Hun opdagede også, at op gennem tiderne havde der stort set altid, måske lige bortset fra tyverne og trediverne, været udenlandsk arbejdskraft i landet. Uden disse mennesker ville det være tvivlsomt, om den nuværende levestandard ville have været lige så høj for danskerne.
Da hun skulle aflevere sin projektopgave, fortalte hun sagligt om de oplysninger, hun havde fundet. Den sidste halvdel af sin taletid brugte hun så på at gendrive disse oplysninger, idet hun godt vidste, hvad der egentlig drev disse dovne mennesker. Hun boede nemlig dør om dør med dem i Esbjerg, og derfor havde hun fuldstændigt uigendrivelige beviser på deres snuskethed og nassen på det danske samfund.
Da hun var færdig, så hun sig triumferende rundt i klassen som for at sige, at de nu havde fået sandheden. Så hvad var der mere at snakke om?
Så var det, at hendes veninde Karen drillende afsporede enhver videre debat:
-Hvad så med ham tyrken, du kom sammen med i over et halvt år, inden han vragede dig, var han også doven??
De andre elever grinede, og Lone blev rød i hovedet. Hun prøvede at forsvare sig, men de fleste i klassen anede nok sammenhængen.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Tirsdag 7. september 1971

Klokken var tæt på 22.00. Frank sad på vagtværelset med en bog. Han kunne egentlig ikke rigtig bevare koncentrationen til læsning. Ustandselig blev han nødt til at gå ud i hall´en eller ind i det klasseværelse, hvor fjernsynet stod eller ned i kælderen, hvor elevernes diskotek var placeret. Nødt til, fordi de larmede sådan, eleverne. Det var noget, han skulle vænne sig til, denne larm, som altid kogte op i tide og utide. Det var for det meste pigehvin, men det kunne også være drengenes bersærkertrang, når de brødes eller sloges for sjov- eller alvor. Det var nemlig hændt. En del elever kom fra brudte hjem, fra elendige forhold, hvor skolen her skulle lappe på følelsesmæssigt kaotiske familier, hvilket den selvfølgeligt ikke evnede i alle tilfælde.
Deres diskotek var nyindrettet, og Ilse havde været igangsætteren. Hun havde indkøbt puder og madrasser, da hun var sikker på, at de ikke ville have stole og borde. Pahlgaard havde i samråd med nogle elever lige før sommerferien indkøbt et anlæg med store højttalere, så de kunne få musik for alle pengene. Samtidig blev lokalet forsynet med lærred og kunne også bruges til filmforevisning, selv om den store 16-mm projektor så skulle bæres ned i kælderen oppe fra samlingslokalet, der også var hjemsted for 9.B.
Men her godt og vel fem uger inde i skoleåret lignede diskoteket allerede en slagmark. Puder og hynder og madrasser lå hulter til bulter, masser af slikpapir og andet affald sammen med nedrevne plakater talte deres tydelige sprog om elevers opførsel. Ilse havde et par gange på de sidste lærermøder appelleret til kollegerne om at gøre en indsats for at bedre situationen, men der var foreløbig intet sket. Han havde en stadig større fornemmelse af, at det ikke var et lokale, han havde lyst til at besøge ret ofte.

Pahlgaard havde ud på eftermiddagen meddelt Frank, at i nat ville de slå til og søge at pågribe de elever, der forsøgte at besøge det modsatte køns værelser…

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Så lød klokken til at gå på værelserne. Han gik ud og satte eleverne til at rydde op og feje, det gik efter tur. I diskoteket var det altid den elev, der stod for musikken, der skulle rydde op. Han pålagde ham at gøre en ekstra indsats i aften.
Imens gik han hurtigt op på pigefløjen for lige som at sætte sine duftspor. På pigegangen låste han mellemdøren eller branddøren, som den også var, op og gik ind til drengene. Her var to i færd med et pudeslagsmål. Han greb ind og gennede dem i gang med at gøre sig klar til at gå i seng. De øvrige forsvandt efterhånden ind på værelserne, og efterhånden kunne han puste lidt ud.
Klokken 22.30 ringede det igen, så havde alle at slukke lyset og lægge sig til at sove, og det var på dette tidspunkt, at vagtlæreren gik fra værelse til værelse og sagde godnat og måske, hvis det lå for, eller hvis man kunne mærke, at eleverne var på samme kanal, tog en stille sludder, rundede en af dagens oplevelser af eller hørte på en kommentar.

På go'natrunden stod han af og til stille uden for døren efter at have lukket den med et godnat i håb om at opsnappe en fortrolig samtale. Han vidste godt, det var lidt lusk, men på den anden side fik han jo ellers aldrig noget at vide, hverken om de andre eller navnlig om sig selv. Ved en dør lyttede han til en højrøstet samtale inde på værelset. Det var Poul og Michel.
-Han er flink nok, man skal bare kende ham...

-Han er fanme et røvhul, så du ikke dengang i sidste uge, hvor han nærmest slog ham - bare for et par underhylere?
-Det var jo osse dumt af ham at hejse dem ud af vinduet, mand...

-Ja ja, hold nu kæft og lad os sove. Man ved sgu aldrig, hvor meget søvn, man får i nat.

Han spidsede ører, men de sagde ikke mere.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Han gjorde sig hurtigt færdig med at sige go'nat og skyndte sig ned i vagtstuen. Klokken 23.00 kom Pahlgaard, og han satte ham ind i situationen.
-Godt Frank. Se hvad jeg har her:

Pahlgaard trak en vandpistol frem fra bukselommen. Frank lignede et stort spørgsmålstegn. Men efterhånden kom intet bag på ham længere.

-Kan du ikke se: Hvis vi nu overrasker en af de unge herrer inde på pigegangen, og han tager flugten, så kan vi måske nå at sprøjte ham til med det her! Det er en blanding af vand og kalk, og så går vi blot op på drengegangen og finder en hvid-våd ungersvend!

Pahlgaard så ud, som om han lige havde gjort en epokegørende opdagelse. Frank vidste ikke rigtigt, hvad han skulle stille op med det hele, og han havde ikke på seminariet lært om den pædagogiske og didaktologiske baggrund for natlig krig med vandpistol på en efterskoledrengegang, men han var parat til at gøre et stykke arbejde:
-Hvordan griber vi det an? Stemmerne var nu en hvisken.

-Jo, du går som aftalt op i pulterrummet med denne pistol, og hvis du hører en listende person, så slå den lille dør op og skyd løs!
-Imens sidder jeg her nede og afskærer ham tilbagetoget, det kan du stole på!!

Han stoppede vandpistolen ned bag buksekanten, mærkede så, den dryppede lidt, hev den op igen og så anklagende på Pahlgaard, men denne rystede beklagende på hovedet og skubbede ham utålmodigt ud af døren.

Han listede op på pigegangen. På trappen lurede han lidt, men alt var ro og fred. Så sneg han sig halvt hen ad gangen, indtil han nåede døren ind til pulterrummet. Med lidt kræfter lagt i fik han den op og kravlede ind.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Der var kulsort. Han satte sig på hug, men fandt hurtigt ud af, at det var alt for anstrengende, så han ledte efter noget at sidde på.
Med hånden følte han efter, og en firkantet genstand på størrelse med en stol, en pakkasse eller sådan noget dukkede op. Nu sad han da rimeligt med ryggen ind mod væggen. Og så ventede han. En gang imellem så han på sit selvlysende armbåndsur. Når han lænede sig tilbage, kunne han støtte ryggen mod væggen, og det var faktisk helt dejligt. Han lukkede øjnene og tænkte tilbage på dagens hændelser. Han syntes selv, at det gik helt fint med 8. klasse, de var nu egentlig ret søde, og han havde ikke haft behov for at råbe op endnu. Desværre var det helt anderledes utrygt at have engelsk i Hasagers klasse. De var støjende, urolige, næsvise, opfarende, nøjagtige små efterligninger af Hasager.
I en time havde de minsandten præsteret at sætte ham lidt til vægs. Der havde været for megen støj, og han bad dem skrue ned for blusset. Så var det, at Palle, der var fra Silkeborg, så på ham og højt på silkeborgensisk udbrød:
-Skal du sabotere undervisningen?
Her vidste han ikke, om han skulle grine eller græde. Han valgte heldigvis at smile til ham og genreplicere:
-Kan du evt. oversætte til rigsdansk?

Måske havde han blundet lidt, han kunne slet ikke se, hvad armbåndsuret viste, men han syntes, han hørte noget derude. Listende trin...?
Han anstrengte sig: Jo, helt tydeligt hørte han nogen liste. Hans hjerte dunkede af spænding og ophidselse. Han gjorde sig klar. Vandpistolen holdt han parat i højre hånd.

Så slog han døren op og strintede løs med kalkpistolen. På den natsorte gang så han sammenkrøbet i den lille åbning utydeligt omridset af en person, og han skød igen efter ham og var hurtigt over ham, mens han udstødte et brøl. For en sikkerheds skyld gav han ham et par stråler mere, mens eleven samtidig chokerede ham ved at hvisle:

-Din helvedes idiot, Frank, for fanden, det er mig, elendige seminarist!!

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Det var Pahlgaard, som var blevet træt af at vente dernede, og som så havde sneget sig op på gangen.
Lyset tændtes i den anden ende af gangen, derhenne stod en forskrækket pige og gned søvn af øjnene. Flere kom til, mens han hjalp Pahlgaard med at tørre kalkvæsken af jakken.

-Go'nat, råbte Pahlgaard rasende, gå ind igen og sov! Nu!
Han sparkede til døren ind til pulterrummet.
Frank børstede det hvide kalkvand af sig, så godt han kunne, mens han igen var noget i tvivl om, der skulle grædes eller grines.

I sin seng på vagtværelset lå han og smilede, mens han kiggede lidt på vandpistolen, der lå der ved siden af ham på natbordet. I morgen ville Pahlgaard sikkert grine godt af det hele, de gjorde minsandten, hvad de kunne. På den anden side: de fremstod ikke umiddelbart som andet end Gøg og Gokke På Efterskole.
Det var nu ikke hver dag, der var lige fyldt med succes.
Det varede længe, inden han faldt hen.

Pahlgaard tog hurtigt nattøj på og lagde sig i sengen ved siden af sin kone.
-Det kan godt være, de unge lærere er fulde af energi, men de er også somme tider ufatteligt naive og uerfarne!
-Ja, men Ib! Det var du da garanteret også selv, da du var ung? Har du allerede glemt det?
-Jeg har ikke glemt det! Så gammel er jeg ikke. Jeg siger bare, at nutidens unge lærere måske ikke har været så meget igennem fagligt og socialt, som vi andre blev tvunget til. Husk, at vi kom et halvt år ud på græs og lærte det hele på den hårde måde, - med klingende kontanter på bagsmækken!
-Frank er en sød og venlig ung mand. Jeg tror da, at ham får skolen glæde af!
-Ja, ja, det vil jeg sgu´ håbe. Nu vil jeg sove! Go´nat.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Ilse lå længe uden at kunne falde i søvn. Der havde været så meget i den senere tid, og hun nåede frem til, at hun og Ib trængte til en god ferie sammen, helst uden børn. Måske efterårsferien?

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Mandag 13. september 1971

Ilse var på indkøb i Esbjerg. Vejret var vidunderligt, sensommeragtigt og varmt, omkring 19 grader. Hun gik og dasede i gågaden og forcerede en del butikker. Hun var på udkig efter en pæn lysestage; der manglede en i det sydlige vindue i stuen.
Hun gik over torvet og videre ned ad Storegade og skråede i den tætte biltrafik over på det modsatte fortov. Travlt optaget af et udstillingsvindue så hun sig ikke for og gik direkte ind i en bildør. En mand havde lukket sin fordør op præcis i det øjeblik, hun kom gående.
Det gjorde ondt. Hun faldt simpelthen om, da hun ramte døren, og var noget fortumlet. Ejeren af bilen hjalp hende op, og han bad hende sætte sig på forsædet. Han var fuld af undskyldninger og beklagelser og anger. Hun sad lidt for at komme til sig selv og følte efter, om hun havde fået skader, men kunne kun konstatere, at hendes nederdel var flænget, og hendes ene sko var ødelagt på hælen.
Manden var ulykkelig, kunne hun se. Han stod og trippede og spurgte igen og igen, om hvad de skulle gøre, han ville gøre alt for at gøre det godt igen.
-De kan jo erstatte min nederdel og mine sko, der ser ud til at være kaput!
Mente Ilse, mens hun sundede sig og forstod, at det ikke var jordens undergang.
-Det er klart, jeg betaler naturligvis for det. Og må jeg så ikke byde på et lille glas eller en kop kaffe eller noget andet?
Ilse nikkede. Det var vist helt i orden.
Han låste sin bil, og sammen gik de over på den anden side og ind i cafeen der. Han var hele tiden overordentlig parat til at imødekomme hendes mindste ønske og var særdeles tjenstvillig. Den dårlige samvittighed lyste ud af ham.
De satte sig ved et bord og bestilte kaffe. Han foreslog hende en cognac, og efter et øjebliks betænkning accepterede hun.
-Jeg er så ked af det, og jeg vil på alle måder gerne gøre det godt igen, sagde han indtrængende og kiggede hende fast i øjnene.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

-Det er fint, jeg synes, De har vist mig megen omsorg!
-Det er kun naturligt, for jeg var en klods. Jeg har tidligere gjort det samme, og det er da dumt at åbne en bildør uden at se sig for!!
-Nu skete der så ikke nogen større skade, så jeg slipper nok uden mén!
De lo lidt af den bemærkning, han så lettet ud, og da kaffen og cognac'en kom, fik han fortalt lidt om sig selv.
Han var 58 år og alene. Konen havde forladt ham af flere årsager. Han ville ikke lige fortælle det, men skildrede lidt sin tilværelse i sit hus i Hjerting. Ilse syntes, han var pæn efter at være 58 år og fik mere og mere sympati for ham.
Ilse derimod sagde intet om sig selv, og han var åbenbart heller ikke interesseret. Hun syntes slet ikke, det kom ham ved, hvor hun kom fra, hvad hun lavede, og hun ville gerne snart hjem igen.
De skiltes, efter at Ilse havde fået hans telefonnummer, og så snart hun havde fået købt sko og nederdel, skulle hun bare kontakte ham, så ville han betale regningen.

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

Tirsdag 14. september 1971

Frank slentrede efter aftenkaffen på sin vagt langsomt igennem skolen; oppe på pigegangen lød der sludren, latter og musik, man hyggede sig her, en halv time før sengetid. Han bankede på et værelse og lukkede døren op. Indenfor sad en masse piger.
-Hej, sagde han smilende og lukkede døren igen.

Han gik videre, de andre værelser heroppe var egentlig lige så hyggelige som Brittas, men Britta forstod alligevel at pynte lidt op med blomster og familiebilleder, sirligt sorteret og hængt op. På hendes og de fleste andre pigers værelser var der ikke klistret mere eller mindre afklædte piger op som på drengenes. Hvis de fik lov, ville drengene hænge pornobilleder op i massevis. Nu måtte de nøjes med halvt påklædte piger fra Ugens Rapport. Pigerne havde på deres side nogle billeder af idolerne, især Elvis, men mest unge skuespillere.

Han havnede nede på vagtværelset og skulle lige til at tjekke vækkeuret, da det pludselig slog ned i ham: Sad der ikke en på Brittas værelse, som iflg. alle gældende regler slet ikke måtte være der? Var der ikke en dreng derinde?
Han rystede forvirret på hovedet og skyndte sig op på gangen igen. Hurtigt bankede han på døren og skred ind, mens han ransagede værelset med øjnene. Ingen dreng herinde. De stirrede undrende på ham, pigerne, mens de standsede deres pludren.
-Søger du nogen? spurgte en af dem.
-Det ved jeg ikke rigtig, sagde han. Han syntes faktisk..
Han trak lidt på det. Han gik igen. Og undrede sig hele vejen ned. På go'natrunden gik han fra værelse til værelse, først drengene, i det næstsidste værelse sad Poul og Michel. Michel var lys- og langhåret, den anden knaldsort. Han lukkede døren igen og stod lidt ubeslutsomt. Men pludselig var han sikker: Michel! Mellem de andre lyshårede piger forsvandt Michel jo i mængden. Det var garanteret ham. Hvordan førte

Denne side er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere
eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.

han nu bevis for det?? På pigegangen sagde han go'nat på Brittas værelse, lige inden han gik igen, sagde han henkastet:

-Jeg ved godt, han var her.

De stirrede på ham.
-øh, hvad mener du, spurgte Britta?

-Jeg sagde, jeg ved godt, der sad en dreng inde hos jer i aften.
De to piger kiggede på hinanden. Så sagde Britta:

-Du siger det ikke til nogen, vel? Han var her kun ganske kort, og vi bad ham straks gå igen...

-Vi får se. Hvornår kom han? spurgte han for på en eller anden måde at få navnet.
-Lidt over ni. Poul stod neden for trappen, men turde åbenbart ikke selv, ha ha.

Pigerne fnisede lidt.

-Jeg vil i hvert fald snakke ganske alvorligt med Michel, vovede han. Det kunne ikke gå helt galt.
-Ja, men behandl ham nu ordentlig, ikke? Pigerne havde hovederne på skrå.
Han gik. Over på drengegangen, ind til Michel:
-Sig mig engang, hvad tillader du dig. Du kan da umuligt være i tvivl om, at besøg på pigegangen er ensbetydende med hjemsendelse??
-Åh, jeg troede, denne ene gang, det var jo bare for sjov, ikke. Du melder mig ikke, vel Frank? Du ved, min far bliver sgu tosset.

Michels far var kendt for et heftigt temperament. Han kunne godt huske flere episoder med faderen, der var stor, stærk fisker fra Esbjerg,